

Petar Runje

U spomen modruškim glagoljašima

Autor, na temelju izvora, proširuje saznanje o piscima, prepisivačima glagoljašima iz Modruša. Modrušani su: Radovan iz Modruša, Grgur Borislavić, Jakov pok. Blaža zvani Blažević. K tomu se autor u kratkim crtama osvrnuo na Nikolu Modruškoga, biskupa, i fra Pavla Modrušanina, izdavača glagoljskog misala 1528. godine, Šimuna Kožičića Benju, biskupa modruškoga i izdavača glagoljskih knjiga u Rijeci te Stanislava Poljaka, pavlinskoga vikara iz sv. Nikole na Gvozdu.

Uvod

Danas znamo da je u srednjem vijeku poznato više glagoljaša i prepisivača glagoljice sa širega područja Like. Sačuvano je nekoliko glagoljskih srednjovjekovnih kodeksa, misala, brevijara i glagoljskih zbornika s područja Like, a neke su prepisali Ličani.¹ Ostao je sačuvan lijep broj glagoljskih kodeksa, ali veoma mali broj svećenika je poznat s područja Like. Uspoređujući broj svećenika glagoljaša s područja Like s onima iz Istre, Krka i s drugoga priobalnoga, tradicionalno glagoljaškoga područja, velike su razlike. Za ličko područje vrlo su oskudni podatci, dočim za istarsko kvarnersko, i općenito priobalno područje, imamo velik broj sačuvanih podataka o

---

1 Ovdje ih nekoliko navodim: Code Slave 73, Misal kneza Novaka, Vatikanski brevijar 5. i 6. Vatikanski brevijar Illirico 10, Berlinski misal 1402. Bartola Krbavca, Ročki misal, Beramski misal Bartola Krbavca, Dragučki brevijar, Dabarski brevijar, Kolunićev zbornik i drugi. Ovdje je vrijedno spomenuti i Modruški urbar iz godine 1486. koji se čuva iz kasnijega prijepisa, ali je, nema sumnje, pisan glagoljicom u godini nastanka.

Gospičko-senjska biskupija i Matica hrvatska objavile su za 2003. godinu veliki zidni kalendar s ilustracijama glagoljskih kodeksa sa širega područja Like. Profesor Stjepan Damjanović je svaki kodeks opširno opisao.

svećenicima glagoljašima. Ovdje spominjem nekoliko glagoljaša i prepisivača povezanih s Modrušem.

U srednjem vijeku Modruš (Modrussia) naziv je za župu (županiju) sa središnjom utvrdom Tržan. Kasnije nastalo naselje pod utvrdom dobiva naziv Modruš (civitas Modrussia).

Modrušani glagoljski pisci i prepisivači

Padom Like pod Osmanlije krajem 15. i početkom 16. stoljeća ekonomski, kulturni i vjerski život kroz dva stoljeća ne cvjeta, dapače dobrano je zamro. Mali broj vjernika katolika jedva u javnosti i postoji. Pa i nakon oslobođenja Like kulturni, ekonomski i vjerski život nije bujao. Istina, Uprava Vojne krajine bila je besprijekorno organizirana i zemlja čuvana, ali ekonomski i kulturni, pa i vjerski prosperitet nije bio na razini srednjovjekovnoga društvenoga života.

Iz srednjovjekovnoga plodnoga razdoblja imamo nekoliko vrijednih i marnih pisaca i ljubitelja glagoljice iz Modruša, ili povezanih s Modrušem.

Radovan iz Modruša

U Zadru 16. ožujka 1360. vodio se sudski proces između Ane, udovice pokojnoga kneza Budislava i Radovana iz Modruše, prepisivača. Naime taj dan dolazi do nagodbe između gospođe Ane i Radovana u svezi knjige tzv. »Pribe« koju je Ana posudila Radovanu a ovaj ju još nije vratio. Dapače, ustanovljeno je da ju je Radovan poslao u Senj na prepisivanje. On se obavezuje da će za petnaest dana vratiti knjigu gospođi Ani.

Nažalost ne znamo što ta knjiga »vocatum Priba« u stvari znači. Je li to crkvena liturgijska knjiga, ili je to možda privatni molitvenik, a može biti i književno djelo. Svakako nije nam poznato što predstavlja ta knjiga. No kako je Ana udovica kneza Budislava, a Radovan iz Modruša, možemo pretpostavljati da je to knjiga pisana ra-

---

2 DRŽAVNI ARHIV ZADAR, (Unaprijed DAZd) Curia maior civilium Jadrensis, Kutija 2, svešč. 5. 16. III. 1360. »Radovano de Modrussia scriptorem librorum unum vocatum Priba quem dictus Zaninus advocatus domine Anne prefate asserebat eiusdem Radovanum ab eadem domina Anna habuisse et recepisse per scribendo seu exemplando ab eo librum..«. Mladen ANČIĆ, Ljetopis kraljeva Hrvatske i Dalmacije (Vrijeme nastanka i autorstvo hrvatske redakcije Ljetopisa popa Dukljanina, u ZGODOVINSKI ČASOPIS, Letnik 44, leto 1990. številka 4, Ljubljana, 1990. str. 523–524.

zumljivim jezikom i glagoljicom. Svakako je zanimljivo i to što Radovan nije sam poduzeo prepisivanje knjige, nego ju je poslao u Senj. On je očito poslao knjigu na prijepis u poznati glagoljaški centar?²

Dvadeset devet godina kasnije, 11. travnja 1389. godine, doznajemo da je Radovan iz Modruša već pokojni. Marko, sin pokojnoga Radovana iz Modruša, nastanjen na Ugljanu u mjestu Kali, podanik (vilanus) pokojnoga Šimuna de Detrico, taj dan, pred javnim bilježnikom, prima na sedam godina na stan Blaža pokojnoga Ivana iz spomenutoga grada Modruša »Blasius qu. Juani de dicta civitate Modrusii« i nakon sedam godina jednu trećinu svih prihoda dobit će Blaž, a dvije trećine ostaju Marku.³ Vrijedno je uočiti da se Modruš oslovljava »civitas Modrussio« grad Modruš sedamdeset godina prije nego je postao sjedište biskupije.

Grgur Borislavić

O Grguru Borislaviću »de Modrussia« imamo nešto više podataka nego o Radovanu Modrušaninu. Radovan živi i djeluje na području Zadra a Grgur Borislavić iz Modruša djeluje na području Skradina. Zadarsko područje poznato je kao bogato glagoljaško područje, dočim su za područje Šibenika i Skradina vrlo oskudni srednjovjekovni podaci. Zato nam i Grgur Borislavić glagoljaš, koji djeluje u drugoj polovici 14. stoljeća na području Skradina, ima posebnu vrijednost.

Grgur sin Martina Borislavića od Modruša iz Gorice poznat je po nekoliko vrijednih podataka. Jedan podatak sam je Grgur zapisao na glagoljskom kodeksu koji se danas čuva u Parizu — Code Slave 73. Zbog njegove preciznosti i obilja informacija donosim ga u cijelosti.

Kolofon glasi: »V leto G(ospod)na roenie .č.t.n.d. (1375.) miseca marča .b. (2) d6n. Sie knigi pisah' e Gregorii s(i)n6 Mar'tina Borislavišta, is' Modruš s' Gorice, komu e smr't6 mati, otač'stvo grob6, a bog(a)tstvo grisi, Prizidnicam' cr6kve s(veta)go Julienu o Šibenika. I zato ki e čisti budete, ne klnite me, pokoli ne piše D(u)h6' s(ve)ti na ruka grešna; spravljajušte čtite i m(o)lite B(og)a za vseh', am(e)n6.«⁴

Drugi zapis govori o Antunu pustinjaku sv. Mihovila kod Šibenika kako je 7. ožujka 1415. godine prodao glagoljski brevijar svećeniku Andriji Vlatkovom iz Kon-

3 DAZd, Spisi zadarskih notara, (Unaprijed SZN,) Artitcutius de Rivignano, sv. I. svešč. 3, 11. IV. 1389.

4 MARIN TADIN, Recueil glagolitique croate de 1375, u REVUE DES ETUDES SLAVES 31, Paris, 1954, str. 21–32.

jevrata za dvanaest zaltnih dukata. A taj brevijar je prepisao nekoć magister Grgro iz Modruša.⁵

Prema tim podatcima on je napisao barem dva glagoljska kodeksa. Pariški koji je sačuvan i u kojemu se kao zborniku nalaze i kraći tekstovi (prijepisi) dvojice glagoljskih pisara Stjepana i svećenika Mikule.

Sačuvani kodeks Grgur je prepisao za Prizidnice sv. Julijana, redovnice u Šibeniku. Drugi kodeks, koji se nije sačuvao, posjedovao je pustinjač Antun. On ga je 1415. godine prodao za 12 dukata svećeniku Andriji Vlatkovom iz Konjevrata, prije putovanja, tj. hodočašća. Pustinjač je trebao novac za podmirenje troškova hodočašća.

Pariški kodeks ima 296 listova. Od toga je Grgur napisao najveći dio i to f. 1v–209r i 238r–280v. Preko osamdeset posto kodeksa prepisao je dakle Grgur Borislavić i to redovnicama sv. Julijana u Šibeniku. Ovdje mi se čini vrijedno spomenuti što piše pokojni Leonard Tandarić baš o prvom dijelu kodeksa u kojem se nalaze psalmi, tj. o psaltiru. Tandarić piše: »Ni u kojem drugom spomeniku nije tako dosljedno proveden prijevod psalama i kantika prema latinskom, Vulgatinu prijevodu, kao u ovom zborniku (l. 9r–137v). To isto vrijedi i za tekst četiriju Muka (l. 236r — 266) koje se i tekstološki i jezično znanto razlikuju od istovjetnoga teksta u hrvatsko–glagoljskim misalima«. ⁶ Sve stranice o kojima govori Tandarić napisao je Grgur Borislavić.

U jednom bilježničkom spisu u Zadru, 25. svibnja 1393. doznajemo nešto više o Grguru pokojnoga Martina od Modruša iz Gorice. Naime, taj dan Stjepan, (ime oca nečitljivo PR) u procesu što ga ima sa Ser Clapcio Bolcovichem, donio je i pokazao jedan spis napisan 15. veljače 1380. godine, kojega je napisao Grgur, sin Martina od Modruša iz Gorice, javni bilježnik, redoviti sudac, zaprisegnuti bilježnik i kancelar kapitula i grada Skradina.⁷

5 Marin Tadin, o. c. bilj. 1 str. 29. »K. Stošić, Povijest Šibenika, IV partie, chap. 1 (ouvrage manuscrit conserve au Musee de Šibenik): Antun pustinjač »de monte sancti Michaelis de Sibenico vendidit unum suum breviarium de lingua sclavonica presbitero Andree Vlatci (Vlatkov) de Collevrate (Konjevrate kod Šibenika) pro ducatos duodecim in auro«. Antun se spremio otploviti preko mora, a brevijar glagoljski bio je ispisan po magistru Grguru iz Modruša »per olim magistrum Gregorium de Modrussia« 7. ožujka 1415.«.

6 JOSIP TANDARIĆ, Ordo missae u pariškom zborniku Slave 73, u SLOVO, br. 29, Zagreb, 1979, str. 5.

7 DAZd, SZN, Articutus de Rivignano, sv. V, svešč. 4, fol. 1. 25. V. 1393. ».. produxit et presentaqvnt in sui et suorum iuri favorem unum publicum instrumentum svie scriptum manu Gregorii q. Martini de Modrusia de Gorica publici Imperiali auctoritate notarii et iudicis ordinarii et jurati tabelionis et cancelarii capituli et comunis Scardone. Sub anno domini ab Incarnatione Millesimo trecentesimo octavogesimo Indictione Quarta die quintodecimo mensis Februarii Jadre..«. Tekst je veoma teško šteljiv.

Iz ovoga teksta doznajemo da je Grgur Martinov od Modruša iz Gorice bio javni bilježnik i kancelar u Skradinu. Javnim bilježnikom i redovnim sudcem mogao je postati samo čovjek koji je završio škole i poznao dobro posao javnoga bilježnika i redovnoga sudca. A to je Grgur očito bio. Zato i onaj vrijedni prijevod psalama iz Vulgate u stvari može biti originalni prijevod Grgura Martinova. On je spomenut i kao nekoć »olim« magister Grgur Martinov. Termin magister nije upotrebljavan za prepisivače. On je, nema sumnje, stekao višu naobrazbu i završio škole, vjerojatno na nekom Veleučilištu i stekao stručno znanje te postao javni bilježnik.

Kao javni bilježnik i kancelar živio je u neposrednoj blizini Šibenika u Skradinu. On je prepisao glagoljski kodeks za Prizidnice u Šibeniku.

Kao što je rečeno, Grgur je od Modruša iz Gorice. U latinskom tekstu stoji »de Modrusia de Gorica«, dočim u hrvatskom tekstu u kolofonu Pariškoga zbornika Slavo 73 stoji »is Modruš s Gorice«. Čini mi se da se to može protumačiti s područja Modruša, a iz mjesta Gorice. Kretanje u srednjem vijeku posebno sposobnih i marljivih ljudi nije bilo neka slučajna pojava. U zadarsku komunu, koja je najistaknutija, naselili su se brojni došljaci iz Like, Krbave, Senja i drugih mjesta, obrtnici, svećenici, pisci kao što je bio Bartol Krbavac,⁸ i drugi.⁹ Eto jedan takav je i Grgur Martinov koji dolazi iz unutrašnjosti i radi u priobalnom području u Skradinu.

Prema svemu, izgleda da je Grgur Martinov od Modruša iz Gorice jedan veoma nadareni poznavalac latinskoga, staroslavenskoga i hrvatskoga jezika — visoko školovani pisac, i ne samo glagoljski.

Jakov pokojnoga Blaža (Blažević) »de Modrusia«

Glagoljski prepisivač i minijaturist Jakov, sin pokojnoga Blaža iz Modruša, 9. lipnja 1460. godine pred bilježnikom i svjedocima obavezuje se gospodinu Ivanu pokojnoga Dujma Grizongona da će za crkvu sv. Marije u Ceranima, u Ostorvičkom di-

---

8 PETAR RUNJE, *Tragom stare ličke povijesti*, Zagreb, 2001, o Bartolu Krbavcu str. 15–18.

9 Čini mi se da bi mnogi zaslužili da se o njima nešto više dozna kao što je na pr. Juraj sin Pripkov pokojnoga Cvitka iz Krbave. Naime, Pribko pokojnoga Cvitka, 25. kolovoza 1388. u Zadru, daje sina Jurja na nauk kod zadarskoga svećenika, pisca i minijaturista Mateja, zvanoga Zubac, sina pokojnoga Gostiše koji služi u katedrali i ima svoju pisarnicu, kod kojega su radove (prepisanje knjiga) naručivali redovnici, šibenska katedrala za gradule i antifonare i druge potrebne knjige u službi crkve. Svećenik Matej se obavezao da će Jurja »docere eum legaliter ad scribandum et ad cinerandum ac legendum et omnia et singula spectantia et pertinentia officio Sanctae misse et alijs omnibus spectantibus sanctae ecclesie etct...«. DAZd, SZN, Raymondus de Modiis, sv. I, svešč. 1, 25. VIII. 1388. str. 301v. Gdje je Juraj Pripkov radio i koliki je uspjeh imao nemamo za sada uvida.

striktu, tijekom slijedećih petnaest mjeseci prepisati i minijaturama ukrasiti glagoljski misal za cijenu od 27 zlatnih dukata. Jakov izjavljuje da je primio 73 libre na račun ugovorenoga misala, a drugi dio novca će primiti kad završi s prepisivanjem. Svećenik Bartol Ugrinić i Ratko Nenković, stanovnici Zadra, obvezuju se da će gospodinu Ivanu, oni ili drugi župljani, vratiti 73 libre ukoliko Jakov ne dovrši prijepis i ukrašavanje misala.¹⁰

Prema ugovoru kojega potpisuju stranke, vidi se da je Jakov već do sada uspješno i na zadovoljstvo naručitelja prepisivao glagoljske knjige. On je i minijaturist. Vjerojatno je završio i stručno se osposobio za taj posao, možda i izvan Domovine. Bio je krasnopolisac, stručan minijaturist i odgovoran pisac. Možemo postaviti pitanje je li Jakov rođen u Modrušu? Njegov otac Blaž je sigurno iz Modruša, pa pretpostavljamo da je mogao biti i Jakov rođen u Modrušu, a doselio se u Zadar gdje, poput Bartola Krbavca, prepisuje glagoljske knjige za svećenike glagoljaše Zadra i širega zadarskoga područja.

U ovom slučaju vrijedno je napomenuti kako zadarski veleposjednici, plemići skrbe za glagoljske knjige za vjernike na svojim posjedima u unutrašnjosti.

Nikola Modruški, biskup

Nikola Modruški, biskup, u literaturi je dobro poznat i po glagoljskom pismu upućenom kleru i puku svoje biskupije u obranu glagoljice. Skoro dvadeset godina bio je modruški biskup. A uglavnom je živio u Italiji i obavljao važne poslaničke pa i državničke poslove u papinskoj državi.

U pismu upućenom svojoj biskupiji oštro napada one koji se suprotstavljaju običaju glagoljanja na području Domovine, a posebno njegove biskupije. On obrazlaže svoj stav tako što su i drugi sveti oci dali solidne nauke svojim, kao što je sv. Jeronim dao Hrvatima pismo i jezik kojim se svećenici u svetim obredima crkvenim služe. On čvrsto stoji kod toga da je to vrijedan privilegij kojega rimska crkva ne samo odobrava nego i podržava i blagoslivlje. Pismo završava: »i takoe mnogim crikvam po Hrvatih i Dalmacii običae i uredbe od svetoga Eronima nareene sveta mati rimska crikva est vle časno priela, i po niedno vrime od nikogare ni v tom smetenie priela, ča e on od svetih dokturi poglaviti nadahnut dhom svetim na utešenii ne-naučenih ljudi razumno est naredil nasledue svetago Pavla apostola, koga knige biše čtal pokle.«¹¹ On u duhu vremena smatra sv. Jeronima tvorca glagoljice i razumljivo Hrvatom tj. domaćim sinom.

10 DAZd, SZN, Johannes de Calcina, sv.. V, svešč. 8, fol. 1, 9. VI. 1460.

11 Đuro ŠURMIN, Hrvatski spomenici, Zagreb, 1898. str. 263.

Pavao Modrušanin, franjevac konventualac, priređivač tiskanoga misala 1528. u Veneciji

U prvoj polovici 16. stoljeća tiskarska je vještina već cvjetala i bila prihvaćena kao veliko tehničko dostignuće. Hrvatski djelatnici, a posebno svećenici glagoljaši koristili su tu veliku novinu u svojem pastoralnom i kulturnom radu. Tiskaju se liturgijske knjige. I Pavao Modrušanin, franjevac konventualac, pomognut od više suradnika uredio je i tiskao glagoljski misal za kojega sam veli da je to hrvatski misal.

O Pavlu Modrušaninu, objavio sam arhivske spise i donio mnoge pojedinosti vezane uz izdavanje toga misala. Ovdje mi je posebno važno navesti dvojicu suradnika Palva Modrušanina. U prvom redu fratra Bernardina Dubrovčanina, franjevca konventualca koji je nesebično ekonomski pomagao cijeli pothvat, kao i Ivana Bokinu, prijatelja franjevac trećoredaca glagoljaša na Cresu.

Pavao je Modrušanin. U to vrijeme se koristi već prezime i onda je to redovito za redovnika mjesto u kojem živi ili iz kojega je rodom. Kao što dokumenti spominju, fra Bernardina Dubrovačanina koji živi u Krku i Veneciji, a oslovljavan je »de Ragusio« Dubrovačanin, tako bi s najvećom vjerojatnošću moglo biti i za fra Pavla. On je rodom iz Modruša i, premda živi u Veneciji, zove se Modrušanin. On tiska hrvatski misal koji upotrebljavaju njegovi sunarodnjaci — Hrvati.

Misal je tiskan u Veneciji 1528., a završetak glasi: »Svršenje misala po zakon rimskoga dvora. A koreženi po fratra Pavlu Modrušaninu ot reda serafika svetago Frančiska konventovali, nareeni i urdinani po zakon kopie i misala hrvackoga ništar neumankano da veće pridano akobiko slovo edno za drugo ali ča ino ne klnite na blagoslovite«. ¹² Zanimljivo je da fra Pavao stavlja na kraju kako je to napravljeno po primjeru misala hrvackoga, a Šimun Kožičić Benja stavit će na naslovu stranicu tiskanoga misala »Misal Hrvacki...«.

Glagoljaši širega modruškoga kruga

Ovdje navedeni glagoljaši usko su vezani uz Modruš, ali vrijedno je spomenuti i neke koji svojom ljubavlju i odnosom prema glagoljici pripadaju krugu modruških glagoljaša. Naveli smo Nikolu Modruškoga, biskupa, koji je vrlo kratko vrijeme boravio na Modrušu, ali njegovo pismo o glagoljici stavlja ga uz bok popova glagoljaša

---

12 Petar RUNJE, Izdavač i nakladnici glagoljskog misala Pavla Modrušanina iz godine 1528., u SLOVO, 41–43, Zagreb, 1993, str. 227–240. i Giordano CASTELLANI, Bartolomeo Zanetti: un tipografo per tutte le stagioni, LA BIBLIOFILIA, Anno CVIII (2006) n. 3. Estratto da.

koji su živjeli i srasli s glagoljicom koju su koristili. Veliki prijatelj i pobornik glagoljice bio je četvrti nasljednik Nikole Modruškoga na biskupskoj stolici u Modrušu, biskup Šimun Kožičić Benja.

Šimun Kožičić Benja

O Šimunu Kožičiću Benji postoji obilna literatura i vrlo iscrpni radovi koji osvjetljavaju toga marnoga glagoljaša.¹³ Anica Nazor u kratkom osvrtu o Šimunu Kožičiću Benji i njegovoj tiskari u Rijeci za njega piše: »Glagoljicu je izvrsno znao i volio«. ¹⁴ Rođen je u Zadru, školovanje je započeo u Zadru, a završio u Italiji. Biskupom modruškim je imenovan 1509. godine, kako sam veli, osvrćući se na život Julija II. pape: »I az nedosten izbran esam od ego na modrušku biskupiju: dan .7. novembra: leto gne .1509.«. U Rijeci je godine 1530. i 1531. tiskao glagoljicom šest knjiga:

- 1 — Psaltir (1530).
- 2 — Knjižice krsta 2. V. 1531.
- 3 — Oficii blažene devi Marie 25. XII. 1530.
- 4 — Misal Huravacki 28. IV. 1531.
- 5 — Knjižice od Žitja rimskih arhijereov i cesarov 25. V. 1531.
- 6 — Od bitija redovničkoga 27. V. 1531.

Umro je u Zadru i pokopan na Ugljanu u samostanu sv. Jeronima, kojega su 1430. osnovali njegovi predci.

Stanislav Poljak

Stanislav Poljak, pavlin redovnik, vikar samostana sv. Nikole na Gvozdu¹⁵, u izvornim spisima spominje se od 1444. do 1475. godine. Bio je podrijetlom Poljak, poglavar pavlinskih samostana u južnoj Hrvatskoj i Istri. Ponajviše je živio u samostanu sv. Nikole na Gvozdu pokraj Modruša. I na više mjesta profesor Vjekoslav Štefanić

13 Uz brojne članke napisane o Šimunu Kožičiću Benji, vrijedni su spomena ZBORNIK RADOVA O ŠIMUNU KOŽIČIĆU BENJI, Urednički odbor: Nikica Kolumbić, Milan Moguš i Anica Nazor, Zagreb, 1991., Marija STANKOVIĆ AVRAMOVIĆ, Šimun Kožičić Benja hrvatski književnik, Rijeka 2002.

14 Anica NAZOR, Zagreb riznica glagoljice (Katalog izložbe) Zagreb, 1978. str. 68.

15 Samostan sv. Nikole na Gvozdu osnovali su knezovi Frankopani, gospodari Modruša i modruške župe. Samostan je osnovan prije 1364. godine. Vidi: Milan KRUHEK, Povijesno-topografski pregled pavlinskih samostana u Hrvatskoj, u KULTURA PAVLINA U HRVATSKOJ 1244–1786. Zagreb, (1989./str. 67–94).

tvrdi »da je fra Stanislav bio hrvatsko–glagoljski pisac«. On je s latinskoga preveo na hrvatski jezik glagoljskim pismom pavlinsko pravilo, konstitucije i govore sv. Augustina. I Štefanić zaključuje: »Iz sveg, što nam je dosad poznato o fra Stanislavu, izlazi, da je on bio upravo otac primorsko–istarske vikarije, koji je u toku XV. stoljeća neumorno radio i na ekonomskom osiguranju kao i na kulturnom osamostaljenju hrvatskih glagoljaških pavlina«. ¹⁶

Fra Stanislav je boravio u neposrednoj blizini Modruša, a neki javni spisi koji ga spominju, svjedoče da se je kretao na Modrušu. Nažalost, nije ostao (do danas zapažen) niti jedan izvorni dokument za koji bi se moglo reći da ga je prepisao ili sastavio fra Stanislav. To ne umanjuje njegovo značenje pa i više od prostorne blizine Modrušu.

Na kraju ovoga kratkoga priloga dobro se je podsjetiti kako je lijep broj glagoljskih kodeksa do danas sačuvanih vezan uz Modruš. Tako imamo dokaze da su i glagoljski kodeksi iz priobalnoga područja upućivani prema unutrašnjosti, pa i u sam Modruš. Godine 1441. u Zadru piše oporuku Jurša, sin pokojnoga Mateja, svećenik glagoljaš. Određuje neka se jedan njegov brevijar dostavi crkvi sv. Marije u Modrušu. ¹⁷

Zaključak

Grad Modruš dao je lijep broj stručno osposobljenih ljudi, na raznim područjima kulturne djelatnosti. Nekolicina poznatih Modrušana na području pisane riječi i na području ranoga tiska mogu se staviti uz bok najuspješnijih i poznatih kulturnih djelatnika i izvan kruga Domovine.

Izvori

DRŽAVNI ARHIV ZADAR, (kratica DAZd i SZN, kratica za zadarski bilježnici)

Curia maior civilium Jadrensis,

Đuro ŠURMIN, *Hrvatski spomenici*, Zagreb, 1898.

---

16 Vjekoslav ŠTEFANIĆ, *Dvije frankopanske glagoljske darovnice Pavlinima*, u ZBORNIK Historijskog Instituta Jugoslavenske akademije, Vol. I, Zagreb, 1954, str. 137–148.

17 DAZd, SZN, Johannes de Calcina, sv. VIII, svešč. 3, br. 9, 23. II. 1441.

Literatura

- Mladen ANČIĆ, Ljetopis kraljeva Hrvatske i Dalmacije (Vrijeme nastanka i autorstvo hrvatske redakcije Ljetopisa popa Dukljanina, u ZGODOVINSKI ČASOPIS, Letnik 44, leto 1990. številka 4, Ljubljana, 1990.
- Giordano CASTELLANI, Bartolomeo Zanetti: un tipografo per tutte le stagioni, LA BIBLIOFILIA, Anno CVIII (2006) n. 3. Estratto da.
- Milan KRUHEK, Povijesno-topografski pregled pavlinskih samostana u Hrvatskoj, u KULTURA PAVLINA U HRVATSKOJ 1244–1786. Zagreb, (1989./.
- Anica NAZOR, Zagreb riznica glagoljice (Katalog izložbe) Zagreb, 1978.
- Marija STANKOVIĆ AVRAMOVIĆ, Šimun Kožičić Benja hrvatski književnik, Rijeka 2002.
- Vjekoslav ŠTEFANIĆ, Dvije frankopanske glagoljske darovnice Pavlinima, u ZBORNİK Historijskog Instituta Jugoslavenske akademije, Vol. I, Zagreb, 1954.
- Marin TADIN, Recueil glagolitique croate de 1375, u REVUE DES ETUDES SLAVES 31, Paris, 1954.
- Josip TANDARIĆ, Ordo missae u pariškom zborniku Slave 73, u SLOVO, br. 29, Zagreb, 1979.
- Petar RUNJE, Tragom stare ličke povijesti, Zagreb, 2001,
- Petar RUNJE, Izdavač i nakladnici glagoljskog misala Pavla Modrušanina iz godine 1528., u SLOVO, 41–43, Zagreb, 1993, str. 227–240.

In Memory of the Modruš Glagolitic Priests

Fra Petar Runje

Summary

Based on historical sources the author of the article broadens the knowledge about the Modruš Glagolitic writers and scribes, namely, Radovan from Modruš, Grgur Borislavić, Jakov of the late Blaž called Blažević. Moreover, the author considered in short Bishop Nikola Modruški, Friar Pavao Modrušanin, the printer of the 1528 Glagolitic Missal, Šimun Kožičić Benja, the bishop of Modruš who printed Glagolitic books in Rijeka, and Stanislav Poljak, a Pauline vicar from St Nicholas' monastery on the mount of Gvozd.